

Oktober 2023

Samenvatting en conclusies na online onderzoek onder melkveehouders

Het project 'Jong gegraasd, oud gedaan' is op 1 augustus 2023 van start gegaan. Een belangrijk vertrekpunt van de campagne is het houden van een vragenonderzoek onder de primaire doelgroep, namelijk de melkveehouders. Het doel van het project is het stimuleren van weidegang voor kalveren en pinken (jongvee), omdat cijfers van het CBS tonen dat weidegang voor deze categorie runderen een dalende trend laat zien. Met het onderzoek trachten wij de redenen te achterhalen waarom een melkveehouder zijn jongvee juist wel of niet weidt. De uitkomsten zijn relevant om de communicatie en adviserende uitingen tijdens de campagne hierop te laten aansluiten.

De enquête is uitgezeten onder 10.000 melkveehouders. Zij ontvingen een uitnodigende mail met daarin een link die na aanklikken toegang gaf tot het onderzoek. Van 12 september 2023 tot en met 4 oktober 2023 stond de onderzoekstool open. In totaal hebben 1293 melkveehouders meegedaan aan de enquête (12%). Dit percentage is meer dan voldoende om de uitkomsten te kunnen gebruiken. Uiteraard is het gehele onderzoeksrapport beschikbaar.

Naast het uitgezette onderzoek is aan ChatGPT 'gevraagd' wat redenen zijn van wel of niet jongvee weiden. De tekst in deel 2 van deze samenvatting is door ChatGPT gegenereerd. ChatGPT is een chatbot met kunstmatige intelligentie. De teksten in deel 2 hoeven niet (helemaal) waar te zijn, het is niet bekend welke bronnen ChatGPT geraadpleegd heeft.

Deel 1 conclusies uit online onderzoek **Deel 2 redenen wel of niet weiden met Chatgpt**

Deel 1

Enkele relevante uitkomsten

De vijf veruit meest genoemde reden om de kalveren te weiden, zijn:

- Gezonder voor de kalveren (68%)
- Wil mijn koeien optimaal weiden en daarbij past het weiden van kalveren (44%)
- Weidegang is voor mij onlosmakelijk verbonden met de melkveehouderij (43%)
- Pas ook weidegang toe voor mijn koeien (43%)
- Beter voor het welzijn van de kalveren (43%)

Belangrijkste motieven om mogelijk toch kalveren te gaan weiden zijn:

- Als weidegang niet teveel extra arbeid kost (24%)
- Aantoonbaar gezonder voor de kalveren (21%)
- Weidepremie voor kalveren (21%)

De vijf veruit meest genoemde reden om de pinken en/of vaarzen te weiden, zijn:

- Gezonder voor de pinken (58%)
- Wil mijn koeien optimaal weiden en daarbij past het weiden van kalveren (48%)
- Pas ook weidegang toe voor mijn koeien (46%)

- Beter voor het welzijn van de pinken en/of vaarzen (41%)
- Weidegang is voor mij onlosmakelijk verbonden met de melkveehouderij (35%)

Belangrijke motieven om mogelijk toch pinken te gaan weiden zijn:

- Als weidegang niet teveel extra tijd kost (20%)
- Weidepremie voor pinken en vaarzen (16%)
- Meer beschikbare weidegrond dichtbij het bedrijf (14%)
- Aantoonbaar gezonder voor de pinken en vaarzen (11%)

Samenvatting antwoorden onderzoek

Weiden van koeien

Ongeveer 10% van de veehouders geeft aan dat de koeien af en toe buiten zijn of altijd binnen blijven. Melkveehouders met 50 stuks jongvee of minder, weiden hun koeien significant vaker dan zij met grotere veestapel (96% versus 83%).

87% van de melkveehouders zegt dat de koeien minimaal 120 dagen per jaar en minimaal 6 uur per dag buiten zijn. Dit is de minimale eis van weidegang. Bij de kleinere jongveehouders is dat percentage 94%; bij de grotere jongveehouders is dat percentage een stuk lager, namelijk 80%.

De vijf meest genoemde redenen om de koeien heel weinig of geen weidegang toe te passen voor de koeien zijn:

- Weidegang kost teveel extra arbeid (49%)
- Optimalisatie voeding bij jaarrond opstallen (43%)
- Meer gelijkmatige melkproductie bij jaarrond opstallen (40%)
- Met een melkrobot is het onhandig als de koeien steeds buiten lopen (38%)
- Jaarrond opstallen is makkelijker (37%)

'Optimalisatie voeding bij jaarrond opstallen' wordt significant vaker genoemd door de oudere veehouders in vergelijking met de jongere veehouders (51% versus 31%).

Een aantal veehouders noemt nog dat het Nederlandse klimaat niet altijd optimaal is voor weidegang ('soms te nat of te warm').

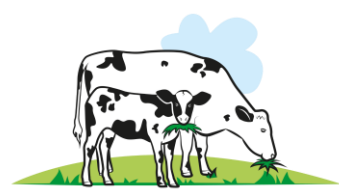
Weiden van kalveren

Ongeveer 81% van de veehouders past een vorm van weidegang toe voor het jongvee. Kalveren worden het minst (54%) de wei in gestuurd en pinken het vaakst (77%).

Kleinere jongveehouders passen significant vaker weidegang toe voor hun jongvee in vergelijking met de grotere jongveehouders (85% versus 77%). Ongeveer 64% van de kleinere jongveehouders past een vorm van weidegang toe voor de kalveren (jonger dan 1 jaar). Bij de grotere jongveehouders is dit percentage een stuk lager, namelijk ongeveer 44%.

De vijf meest genoemde redenen om heel weinig of geen weidegang toe te passen voor kalveren zijn:

- Meer controle op groei in stal (45%)
- Jaarrond opstallen is makkelijker (44%)
- Weidegang kost teveel extra arbeid (39%)

JONG GEGRAASD, OUD GEDAAN!

- Te wisselende omstandigheden buiten (33%)
- Optimalisatie voeding bij jaarrond opstallen (26%)

Met name de jongere jongveehouders noemen 'meer controle op groei in stal' significant vaker in vergelijking met de oudere jongveehouders (53% versus 41%).

Ongeveer een derde geeft aan niet van mening te veranderen, zodat men de kalveren wel gaat weiden. De drie meest genoemde redenen om eventueel wel de kalveren te gaan weiden, zijn:

- Als weidegang niet teveel extra arbeid kost (24%)
- Aantoonbaar gezonder voor de kalveren (21%)
- Weidepremie voor kalveren (21%)

De jongere veehouders noemen significant vaker 'weidepremie voor kalveren' in vergelijking met de oudere veehouders (26% versus 18%).

Bij 'anders, nl:' is nog relatief vaak genoemd 'geen wolf meer'.

45% van de veehouders die hun kalveren de wei in sturen, doet dit als ze jonger dan 6 maanden zijn. 55% doet dit als ze 6 maanden of ouder zijn. De kleinere jongveehouders noemen significant vaker 'als ze ouder dan 6 maanden zijn' in vergelijking met de grotere jongveehouders (49% versus 38%).

De vijf veruit meest genoemde reden om de kalveren te weiden zijn:

- Gezonder voor de kalveren (68%)
- Wil mijn koeien optimaal weiden en daarbij past het weiden van kalveren (44%)
- Weidegang is voor mij onlosmakelijk verbonden met de melkveehouderij (43%)
- Pas ook weidegang toe voor mijn koeien (43%)
- Beter voor het welzijn van de kalveren (43%)

'Gezonder voor de kalveren' en 'weidegang is voor mij onlosmakelijk verbonden met de melkveehouderij' wordt significant vaker genoemd door de kleinere jongveehouders (respectievelijk 72% versus 63% en 47% versus 37%). 'Wil mijn koeien optimaal weiden en daarbij past het weiden van kalveren' wordt significant vaker genoemd door de jongere jongveehouders (52% versus 40%).

Bij 'anders, nl:' en bij de toelichting worden nog relatief vaak de volgende redenen genoemd:

- 'Jong geleerd, is oud gedaan'. Kalveren leren weiden en gras vreten
- Verplicht bij PlanetProof of ander (biologisch) keurmerk (o.a. Skal)
- Het wennen aan sloten, (stroom)draad en andere afrasteringen
- Het wennen aan de wisselende weersomstandigheden

Weiden van pinken en/of vaarzen

De twee veruit meest genoemde redenen om heel weinig of geen weidegang toe te passen voor de pinken en vaarzen zijn:

- Jaarrond opstallen is gemakkelijker (48%)
- Weidegang kost teveel extra tijd (46%)

De oudere jongveehouders noemen significant vaker 'jaarrond opstallen is gemakkelijker' in vergelijking met de jongere jongveehouders (53% versus 40%).

Verder zijn nog relatief vaak genoemd:

- Optimalisatie voeding bij jaarrond opstallen (25%)
- Meer controle op groei in stal (25%)
- Te wisselende omstandigheden buiten (23%)

Bij 'anders, nl.' en bij de toelichting worden nog relatief vaak de volgende redenen genoemd:

- moeilijk met insemineren
- De wolf

Ongeveer 44% veranderd niet van mening, zodat de pinken en/of vaarzen wel gaat weiden. De vier meest genoemde redenen, wat eventueel de mening kan veranderen, zodat men de pinken en/of vaarzen wel gaat weiden, zijn:

- Als weidegang niet teveel extra tijd kost (20%)
- Weidepremie voor pinken en vaarzen (16%)
- Meer beschikbare weidegrond dichtbij het bedrijf (14%)
- Aantoonbaar gezonder voor de pinken en vaarzen (11%)

Jongere jongveehouders noemen significant vaker 'als weidegang niet teveel extra tijd kost' in vergelijking met de ouder jongveehouders (29% versus 14%).

Bij 'anders, nl.' is nog aantal keer genoemd: 'wolven weg'.

Meer dan de helft van de jongveehouders die weidegang toepassen voor de pinken en/of vaarzen doet dat meer dan 1500 uren per weideseizoen; iets minder dan 10% geeft aan minder dan 720 uren en ongeveer een derde geeft aan tussen de 720 en 1500 uren.

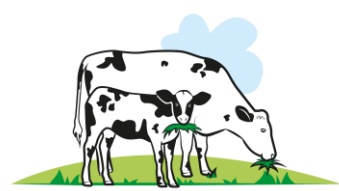
Kleinere jongveehouders geven significant vaker aan 'meer dan 1500 uren' in vergelijking met de grotere jongveehouders (61% versus 52%).

De vijf veruit meest genoemde reden om de pinken en/of vaarzen te weiden, zijn:

- Gezonder voor de kalveren (58%)
- Wil mijn koeien optimaal weiden en daarbij past het weiden van kalveren (48%)
- Pas ook weidegang toe voor mijn koeien (46%)
- Beter voor het welzijn van de pinken en/of vaarzen (41%)
- Weidegang is voor mij onlosmakelijk verbonden met de melkveehouderij (35%)

Deze top 5 komt sterk overeen met de meest genoemde redenen om kalveren te weiden (zie tabel 10).

'Beter voor het welzijn van de pinken en/of vaarzen' en 'weidegang is voor mij onlosmakelijk verbonden met de melkveehouderij' wordt significant vaker genoemd door de kleinere jongveehouders (respectievelijk 46% versus 35% en 42% versus 28%). 'Wil mijn melkkoeien

JONG GEGRAASD, OUD GEDAAN!

optimaal weiden daarbij past het weiden van pinken en/of vaarzen' wordt significant vaker genoemd door de jongere jongveehouders (55% versus 43%).

Ook de antwoorden die bij 'anders, nl:' zijn gegeven en de toelichting op de antwoorden van tabel 14 lijken op die van tabel 10.

- 'Jong geleerd, is oud gedaan'. Pinken en/of vaarzen leren weiden en gras vreten
- Verplicht bij PlanetProof of ander (biologisch) keurmerk (o.a. Skal)
- Het wennen aan sloten, (stroom)draad en andere afrasteringen
- Het wennen aan de wisselende weersomstandigheden

Krachtvoer voeren van jongvee in de wei

Ongeveer de helft van de jongveehouders voert het jongvee nooit krachtvoer in de wei. Bijna de helft van de kleinere jongveehouders voert alleen het jongvee dan 1 jaar (wel eens) krachtvoer in de wei. Dat is significant meer dan de grotere jongveehouders, namelijk 38%.

Situatie 5 jaar geleden en situatie over 5 jaar

Ongeveer 63% had 5 jaar geleden ongeveer evenveel jongvee in de wei; 13% zegt meer; 8% zegt minder en 15% had 5 jaar geleden ook geen jongvee in de wei.

Ongeveer 58% heeft over 5 jaar ongeveer evenveel jongvee in de wei staan dan nu; 9% heeft over 5 jaar meer jongvee in de wei staan dan nu; 5% minder en 12% heeft over 5 jaar (ook) geen jongvee in de wei staan. Verder geeft 6% dat het bedrijf dan (waarschijnlijk) niet meer bestaat en 11% weet geen antwoord te geven op deze vraag.

Behoeftte aan gratis weidecoach voor jongvee 6% heeft behoefte aan een gratis weidecoach voor jongvee. De jongere jongveehouders geven significant vaker aan behoefte te hebben aan een gratis weidecoach voor jongvee (9% versus 4%).

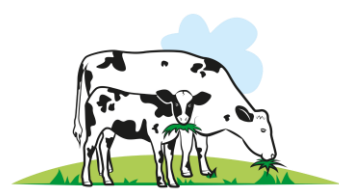
Enkele antwoorden bij de open vragen zijn onder meer:

Antwoorden van niet-weiders jongvee:

- Gras moet je oogsten, niet vertrappen. Daar is grond in Nederland te duur voor.
- Wij wonen tegenover een buurtje waar mensen de hele dag op je vee letten, bellen of langskomen om te vragen of opmerkingen te maken, daar waren we klaar mee.
- De wolf (gevaar wordt vaak genoemd door respondenten)
- Alleen weidegrond ver van huis, niet genoeg zicht op dieren dan
- Insemineren buiten lastig
- Melkkoeien krijgen ook geen weidegang
- Risico op uitbreken
- teveel leeftijdsverschil
- Al het vee binnen is veel beter voor dier en boer dan kun je de 3 maal r creëren rust ruimte en regelmaat. Koeien zijn nu nog 120 dagen buiten dit is ook grote onzin ze hebben het binnen veel beter. Het is misschien beter voor het imago van de boer, omdat er mensen zijn die denken het beter te weten, maar totaal geen verstand van de praktijk hebben.
- Afrastering plaatsen en onderhouden vind ik verschrikkelijk werk om te doen
- Ik krijg al genoeg jongvee van de buurman op bezoek die uit de wei zijn ontsnapt

Antwoorden van weiders jongvee:

- Het zit in de genen bij de boer koeien en jongvee horen buiten ondanks de nadelen die hier

JONG GEGRAASD, OUD GEDAAN!

zeker aan kleven, daarom vind ik dat de vergoedingen hiervoor met tiental % omhoog zou moeten, vooral kleine bedrijven passen weidegang toe. Zij zullen imago hoog moeten houden. Niet die boer met 200 koeien die af en toe voor de premie droogstaande buitenlaat.

- Als ze weiden kennen, weiden ze als koe ook beter i.v.m. robot
- Dat ze gewend zijn om te weiden dan kennen ze de afrastering volgend jaar
- Grond op afstand goed benutten.
- Het is goed voor het welzijn van het jongvee.
- Hoe jonger je begint met weiden van je jongvee hoe betere grazers het later worden (vaak genoemd)
- Jongvee moet leren grazen, anders moeten ze het als vaars nog leren. Dan is het te laat
- Koe en kalf horen buiten zijn graas dieren
- Alle drachtige pinken die naar buiten gaan zijn het jaar daarvoor ook naar buiten gegaan. Ik vind ze er altijd goed en gezond uit zien! Bij de kalveren zitten er nog wel eens een paar tussen die wat meer moeite hebben om mee te komen qua groei. Deze zijn soms wat dun op de mest en moeten het grazen natuurlijk eerst nog leren.
- Belangrijkste reden is de ontwikkeling van dieren, langere en soepelere spieren. Daarnaast reductie van voederwinningskosten. Vanwege de hoge mestafvoer normen zou je ze beter binnen kunnen houden anders is er niet genoeg mest om af te voeren.
- Ik ben wel van mening dat FC de 25% voor deelweidegang moet verlagen. Alleen met jongvee en droge koeien haal je dat niet. Je doet wel al het werk en zorgt voor een goede uitstraling/PR. Ik ben nu aan het wachten op een hercontrole en mocht die weer negatief zijn dan overweeg ik om toch met weidegang te stoppen. Misschien kunnen jullie FC hiervan overtuigen om de 25% norm te verlagen.

Wat kan eventueel je mening veranderen, zodat je pinken en/of vaarzen gaat weiden?

Open antwoorden:

- Afschieten wolven.
- Als ik meer mest op land mag doen verdeling van mest is waardeloos met weiden.
- Als we het rundvee volledig vliegen(insecten) vrij kunnen weiden.
- Betere afrastering voor stier.
- premie voor weiden jongvee

Deel 2 Redenen volgens ChatGPT om jongvee wel of niet te weiden

De onderstaande tekst is door ChatGPT gegenereerd. ChatGPT is een chatbot met kunstmatige intelligentie. De onderstaande teksten hoeven niet (helemaal) waar te zijn, het is niet bekend welke bronnen ChatGPT geraadpleegd heeft.

Redenen jongvee wel weiden

Weidegang voor jongvee wordt vaak aanbevolen en toegepast vanwege verschillende voordelen voor de gezondheid, het welzijn en de groei van het vee. Hier zijn enkele redenen waarom weidegang belangrijk kan zijn voor jongvee:

Natuurlijk gedrag en welzijn: Weidegang stelt jongvee in staat om natuurlijk gedrag te vertonen, zoals grazen, rondlopen en sociaal interactie met andere kuddeleden. Dit draagt bij aan hun welzijn en voorkomt verveling en stress die kunnen optreden in een beperkte stalomgeving.

Uitgebalanceerd dieet: Vers gras en andere natuurlijke vegetatie op de weide bieden een gevarieerd en uitgebalanceerd dieet voor jongvee. Dit kan bijdragen aan een gezonde groei en ontwikkeling, omdat het een bron is van verschillende voedingsstoffen, waaronder vitaminen en mineralen.

Beweging en lichaamsbeweging: Weidegang moedigt jongvee aan om te bewegen, wat de spierontwikkeling en het algemene welzijn bevordert. Lichaamsbeweging kan ook helpen om gewrichts- en gezondheidsproblemen te voorkomen.

Verbeterde immuniteit: Jongvee dat toegang heeft tot de buitenlucht en natuurlijke vegetatie kan over het algemeen een sterker immuunsysteem ontwikkelen. Dit kan hen helpen om beter bestand te zijn tegen ziekten.

Minder stress: Weidegang biedt jongvee meer ruimte en minder beperkingen dan een stalomgeving. Dit kan leiden tot minder stress en agressie onder de dieren, wat gunstig is voor hun algehele welzijn.

Lagere bedrijfskosten: Hoewel weidegang zorgvuldig beheer vereist, kan het in sommige gevallen leiden tot lagere voerkosten, omdat jongvee gras en natuurlijke vegetatie als voedselbronnen kunnen gebruiken. Dit kan de algehele bedrijfskosten verminderen.

Milieuvriendelijkheid: Weidegang kan bijdragen aan duurzamere veehouderijpraktijken door het verminderen van de behoefte aan intensieve voerproductie en het minimaliseren van de impact op het milieu.

Kortom, weidegang van jongvee kan aanzienlijke voordelen bieden voor hun gezondheid en welzijn, en het kan ook resulteren in gezonder en duurzamer veehouderijpraktijken. Het is echter belangrijk om te onthouden dat de optimale aanpak kan variëren afhankelijk van de specifieke omstandigheden en doelstellingen van de veehouder.

Redenen jongvee niet weiden

Er zijn verschillende redenen waarom veehouders soms besluiten om jongvee geen weidegang te geven, hoewel weidegang over het algemeen als positief wordt beschouwd voor de gezondheid en het welzijn van het vee. Hier zijn enkele mogelijke redenen:

Management en efficiëntie: Het kan soms efficiënter zijn om jongvee op stal te houden, vooral in grootschalige veehouderijen. Dit kan helpen bij het beheren van voer, gezondheidszorg en andere aspecten van het beheer van jongvee.

Bescherming tegen ziekten: Weidegang kan jongvee blootstellen aan ziekten die worden overgedragen door wilde dieren of andere runderen. Door jongvee op stal te houden, kan de veehouder beter toezicht houden op hun gezondheid en hen beschermen tegen potentiële ziektekiemen.

Voedingscontrole: In sommige gevallen kan het nodig zijn om het dieet van jongvee strikt te controleren, bijvoorbeeld om ervoor te zorgen dat ze de juiste voedingsstoffen krijgen voor een gezonde groei en ontwikkeling. Dit kan gemakkelijker te bereiken zijn in een gecontroleerde stalomgeving.

Weersomstandigheden: Extreme weersomstandigheden zoals aanhoudende regen, hittegolven of strenge winters kunnen het welzijn van jongvee in de wei in gevaar brengen. In dergelijke gevallen kan het veiliger zijn om ze op stal te houden.

Beperkte weidegrond: Niet alle veehouders beschikken over voldoende weidegrond om al hun jongvee voldoende weidegang te bieden. Dit kan leiden tot de beslissing om jongvee op stal te houden.

Het is echter belangrijk op te merken dat weidegang veel voordelen kan bieden voor jongvee, zoals het bevorderen van lichaamsbeweging, sociaal gedrag en een natuurlijk dieet. Het is daarom wenselijk dat veehouders zorgvuldig afwegen welke benadering het beste is voor hun specifieke situatie en zorgen voor een goede balans tussen het welzijn en de gezondheid van het vee en de efficiëntie van de bedrijfsvoering.

-0-0-0-0-0-0-0-0-0-